

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopenjske petite vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopolni naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Narodna zavest v Mariboru nekdanj in danes.

Iz Štajerske, 22. jan.

Prihodnje leto bo 40 let, ko so mariborski Slovenci sprožili misel za ustanovitve »Slovenske Matice«. V dotičnem pismu, ki so ga pisali dne 24. februarja 1863 »očetu Slovencev« v Ljubljano, pravijo tudi: »Ako ima vsako društvo svoj namen pred očmi, lahko drugo poleg drugega obstoji in deluje, nobeno drugemu v kvar, kajti prizadevanje vsakterega je izobraženje in požaljenje milega naroda, — le poti so različne, in to po pravici, kajti druge pripomočke je treba ponuditi priprostemu kmetu, druge izobražencu vseh stopinj, zopet druge stvarjajočemu preiskatelju.« In to so podpirali večinoma duhovniki, ki danes tako nestrpno in neolikano rohné proti vsakemu napredku v besedi in pisavi.

Pa tudi sicer se je sprožila v Mariboru v onih dobah marsikaka pametna misel glede narodne probuje in slovenske celokupnosti, dokler se je upoštevala med njimi svobodna beseda Terstenjaka, Rajčca itd. Dasi tedaj v javnosti in izomiki manjštevili nego dandanes, bili so skoraj res opravičeni trditvi, da tvorijo v Mariboru središče slovenskega Štajerja.

Potem pa je začelo kmalu nazadovanje. Narodno delujoče in svobodomiselné duhovnike je odposlal škof v Haloze in Pohorje. Obdal pa se je z duhovniki, ki so bili že po naravi hlapčevsko poslušni ali vsaj suženjsko potuhnjeni napram svojem višjemu pastirju, in kar je poglavito: škofa niso presegali v izobrazbi.

Posvetno razumnštvo, še dandanes maloštevilno, bilo je preveč vajeno, da sme priti vsaka inicijativa le od duhovnih voditeljev, ni si upala storiti samostojnega koraka. Pri ordinarijatu so spali, da jih je zaraslo trnje nevednosti in lenobe, dremali pa so tudi zunaj istega, t. j. par narodnjakov v mestu. Saj to nam kaže poznejše življenje, ki so sprožili misel po ustanovitvi »Slov. Matice«.

Kolikor se jih ni naravnost ponemškutarilo, ali pa so sicer odreveneli za vse, kar se ne tiče neposredno — želodca.

Pozneje so se radi opravičevali, da bo vse boljše, ko dobijo svoj »Narodni dom«. Dobili so ga, a kar nam je bilo takoj sumljivo, otvorili so ga natihoma brez vsake slavnosti; le blagoslov kakega kanonika je menda dobila ta izključno narodna zgradba.

Z izgovorom, da niso hoteli razdražiti mariborskih Nemcev, so ravno pokazali svojo neodločnost in narodno mladost. Tako misli in dela njihov škof, česar mu tudi ne pozabijo na Dunaju in v Rimu, a naša narodna stvar ne bo na ta način nikamor prišla. Junaki, ki se skrivajo v boju za hrbte prednjih, pač ne zaslužijo lovorovega venca, še manj pa vodstva.

Ne tajimo, da je v vrstah mlajših mož tudi v Mariboru dokaj navdušenja, toda boje se okostenele predprave korarjev. To opazujemo posebno pri društvih. Razun dr. Matekovega internacijonalnega — v istini pa nemškutarskega — »Društva katoliških delavcev«, v katerem »pridigujejo« nemško razni praktikanje krščanskega socializma, ne sliši se o nobenem slovenskem društvu, posebno še pozimi ne, ko so člani »Športnega društva« shranili — koleasa.

Čas bi že bil, da bi mariborska duhovščina spoznala, da s samim mednarodnim krščanskim socializmom ne reši pogrezujočega se slovenstva, istotako pa tudi posvetna inteligenca samo s — športnimi društvi ne.

Človeka mora res biti strah za bodočnost mariborskega slovenstva, ako stopi v njihovo zbirališče — »Narodni dom«. Krasni prostori samevajo, le kje v kotu čita duhovski penzionist svoj »Leibjournal« »Slov. Gospodarja«. Bilo je mnogo živahneje, dokler so se morali še zbirati pod tujo streho.

V Mariboru je dokaj mladih slovenskih uradnikov, za katere še voditelji narodnega življenja niti ne vedo, sami pa se tudi ne marajo bližati, ker zahajajo v svojih prostih uricah rajši v manj izbirčne

družbe, četudi nemške, kakor da bi se podvrgli v duhovniški družbi — klosterski dolgočasnosti.

Na okolico pa Maribor že itak davno več ne računa. Okoli in okoli že zidajo šulferajnske šole, itak redke rodoljube je za narodno delo že davno ubila duhovniška nestrpnost. Kdor se ji namreč ne ukloni brezpogojno, dobi pečat nemškutarja ali vsaj socialnega demokrata. Na ta način imajo naši duhovniki že celo vrsto delavnih in razumnih posestnikov na vesti.

No, na emancipacijo posvetne inteligence še vedno ni upati.

The Americanisation of the World.

Zanimivo knjigo je izdal ravnokar znameniti publicist Steard pod naslovom »Amerikanizacija sveta«. Ta nevarnost za sedaj ni aktualna, toda Stead jo prorokuje s prepričevalnimi ter vsestranskimi besedami in slika spretno pogin velkobritalske države v političnem in gospodarskem oziru. V tej knjigi opisuje Stead tudi razmerje med anglosaško Ameriko in anglosaško Evropo ter v obče razmere v svetovni velkobritalski državi. Dočim angloameriška energija raste, peša ista pri Angloevropejcih. Veliki možje in politiki izginjajo med zadnjimi, njih kulturna samoraslost se izgublja, njih politika se majo, njih gospodarske moči in svetovna trgovina očividno pešajo. Stead omenja dalje, da v gospodarskem oziru Amerika sama sebi zadostuje, da z lastnimi pridelki lahko preživi svoje prebivalce. Kaj takega se ne more trditi o Angliji in ravno ta moment je jako važen za državo, katera hoče vladati nad svetom ter mora biti pripravljena tudi na svetovne vojske.

Dalje omenja Stead nezadovoljnost prekmorskih angleških posestij z materinsko zastarelo domovino, češ, te posesti razpadejo v doglednem času v več republik ter se slednjič vsled svojega plemenskega sorodstva združijo z ameriško Unijo, da sklenejo vsesvetovno, svobodno

anglosasko združbo. Zato svetuje Stead naj pripozna Anglija, da je doigrala ulogo svetovlade ter naj se sprijazni z britko sicer, a istinito mislijo, da so njeno nekako reprezentativno ulogo anglosaskega plemena prevzele Združene države. Da Anglija popolnoma ne propade, naj se združi še o pravem času z ameriško Unijo ter tako zgradi vsesvetovno anglosasko državo, in če pa prekmorske angleške posesti pripadejo kdaj kakor zrelo sadje Uniji v krilo. — Stead ve, da tega apela samopašni in oholi Angleži ne bodo upoštevali: samoljubje sebičnost in oholost so najhujši sovražniki, da Angleži same sebe ne spoznajo ter ne priznajo grenke sicer, a neizpremenljive resnice. Tako je Chamberlainovcem jasno in odkritosrčno povedal resnico Stead.

V Ljubljani, 23. januarja.

Finančni minister in mitnice.

V proračunskem odseku je nastala 22. t. m. mahoma ministrska kriza. Referent Schraffl je predlagal, naj se dohodek mitnic za drugo polovico t. l. v proračunu črta. Finančni minister dr. pl. Böhm-Bawerk se je izrekel z vso odločnostjo proti predlogu, ki bi predružil finančni program in ravnovesje v proračunu pokvaril, kajti za vsak izdatek ali primanjkljaj je treba vedno dohodka ali prebitka. Ker je treba finančnemu ministru za uresničenje velikih investicij velikih denarnih sredstev ter mu bo treba javnega kredita, je razumljivo, da je branil finančni minister svoj program, dasi je občna želja, naj bi se odpravile mitnice. Predlog Schraffla je je bil z 18 glasovi proti 7 glasom odklonjen, in — minister rešen. Da se je popularni in splošno odobravljeni predlog odklonil, je razumljivo le tedaj, če se pomisli na posledice, ako bi bil predlog sprejet. Politični in parlamentarni položaj bi se zopet poostiril, kriza bi nastala v ministstvu in na vseh koncih in krajih razburjenje. Tega pa večina proračunskega odseka ni hotela, zato je finančni minister zmagal.

Nemčija in Amerika.

Od umora predsednika Kinleyja je bilo javno mnenje, da politično razmerje

LISTEK.

Cudotvorna pečina.

Po francoskem Guy de Feramonda.

Ko sem se med svojim potovanjem po Afriki mudil v mestu Constantine, je deževalo neprestano tri dni. Slabe volje sem sedel na vlak, da nadaljujem svojo pot proti vshodu. V kupeju je sedel še gospod, ki pa je bil tudi slabe volje, ker ni govoril ničesar, kakor jaz. In tako sva začela dremati oba. Ko smo dospeli blizu Sonkarasa, je pokazal moj sopotnik lokomotivo, ki je ležala kraj železniškega nasipa, ter me vprašal, zakaj leži tam lokomotiva?

— Mislim, da je skočila s tira — sem odgovoril, — pa so jo pustili ležati, ker se je menda pokvarila tako, da je ni vredno dvigniti.

— Menda je res tako.

In tako sva se začela razgovarjati. Moj sopotnik je vprašal: Ali potujete tod prvikrat?

— Da. Bil sem v Algeru, v Constantinu in Biskri, a sedaj potujem v Tunis. Morda skočim še malo v Kairo, predno se vrnem v Pariz.

— Potem pa potujeva skupaj; tudi jaz potujem tod prvič, dasiravno sem bil v Tunisu kot romar.

— Seveda ste bili v glasoviti stolni cerkvi v Kartagi?

— Ne, bil sem pri čudotvorni pečini sidefethalski...

Dotlej nisem še nikdar slišal, da je v Tunisu kaka čudotvorna pečina, zato sem vprašal sopotnika, kakšni čudeži se ondaj dogajajo? Začel mi je takoj pripovedovati:

— Svojo povest bi mogel začeti prav tako, kakor se začenjajo pravljice: bila sta kralj in kraljica, ki nista imela otrok...

Moja soproga in jaz sva preživela že deset let zakonskega življenja, a otrok nisva imela. Konzultirala sva ogromno zdravnikov in porabila najrazličnejša zdravila. Vse brez uspeha! Bog ni blagoslovil najinega zakona! Bila sva na raznih krajih, v kopelih: vse zaman!

Obupal sem že, ko sem nakrat izvedel, da je nekje v Tunisu čudotvorna pečina, kateri je dal glasoviti mohamedanski prorok Sidi Fethalla to moč, da vsaka žena, ki nima otrok — a take žene Arabci zaničujejo! — in ki priroma

do te pečine, doseže, da ji Allah prošnjo usliši. —

Povpraševal sem glede te pečine in izvedel, da je prav malo slučajev, da bi bila tjakaj kaka žena priromala zaman. Ali da zato niti tem ženam ni treba obupati, ker je v bližini nekaka džamija, v kateri mora prebiti taka žena mesec dni, a potem se ji želja izpolni gotovo.

Toliko sva bila že poskusila, da bi bilo res smešno, ako bi ne bila uporabila še tega sredstva. Šla sva torej v Tunis k tej pečini.

Priznati moram, da nisem imel nobenega zaupanja; toda moja žena je bila prepričana, da ji tista pečina pomore in da postane iz žene mati.

Dospelvi v Tunis, sem se pobrigal najprej za vodnika. Priporočili so mi nekakega Arabca, moža krasnega stasa, ki je bil v svojem belem burnusu videti kakor kak rimski senator. Reklo se mi je, da že par let vodi romarje k tisti pečini.

In tudi mi smo se napotili. Kmalu smo dospeli v majhno selo, od katere je bila čudotvorna pečina oddaljena samo par kilometrov. Okoli pečine je bila velika hosta.

Ko smo prišli v gozd, mi je rekel

vodnik, da ni absolutno potrebno, da bi šel tudi sam do pečine, ki je sredi gošče in na vrhu hribca, ki je 80—100 m visok.

Solnce je strašno pripekalo, zato sem bil docela vesel, ko sem izvedel, da mi ni potrebno, plezati v hrib. In tako sem ostal spodaj v kočiji...

Soproga se je vrnila nekako čez uro. Bila je vsa razpaljena, tako se je reva izmuzila, ko je lezla na hrib.

— Srce moje, ali si zelo utrujena? —

— Sem — je odgovorila, — a ni mi žal. Samo da bi ne bilo zaman! —

In res, gospod, dogodilo se je čudo! Dobili smo čvrstega in zdravega sina.

— Kaj je mogoče? — sem vprašal.

— Da, istina. Žal, da je ostal sin edinec. Nobenega več nismo dobili.

— A zakaj nočete več k čudotvorni pečini? — sem vprašal.

— Žena ne mara. Pravi, da je potovanje vendarle prevroče, prenaporno in predrago. No, tudi meni je en sin dosti, saj je divji in neugnan, da nam daje posla in skrbi za tri.

In moj sopotnik se je nasmehnil, pomaknil zračno blazino pod glavo in začel dremati iznova...

med Nemčijo in Zjedinjenimi državami ni več staro. Pruskemu državnemu kancelarju grofu Bülowu se je tedaj zdelo potrebno, da stvar v državnem zboru sledeče pojasni: »Kar zadeva naše razmerje napram Zjedinjenim državam, morem le ponoviti, kar sem že pred tremi leti v državni zbornici natančno razložil, namreč, da nas napolnjuje najživahnejša želja, zdržati tradicionalno dobro sporazumljenje na podlagi popolne vzajemnosti in medsebojnega spoštovanja, ki je obstajalo vsikdar med nami in Zjedinjenimi državami. Izraz tega dobrega sporazumljenja je potovanje princa Henrika v Ameriko. Prepričan sem, da bo odgovaljal njegov sprejem v Ameriki medsebojnim prijateljskim odnosom dveh velikih narodov.« Ali je s tem grof Bülow tudi prepričal javno mnenje, se ne ve, vsekakor pa je dovolj jasno namignil američanski vladi, kako ji je sprejeti potujočega nemškega princa. Nadalje pa tudi zatrjuje kancelar v istem govoru, da so odnosi Nemčije tudi z ostalimi državami v Evropi, da, na celem svetu, enako prijazni.

Vojna v Južni Afriki.

Chamberlain je imel v spodnji zbornici govor, v katerem je branil svojo južnoafričansko politiko ter dejal, da je stališče liberalcev Roseberyja in Asquitha isto kot Salisburija. Dejal je, da je vlada pripravljena, skleniti mir, ako Buri za mir prosijo in če priznajo, da so poraženi, kar bi zanje ne bilo poniževalno, saj so pokazali že dovolj poguma. Mir sklene Anglija z opravičenim zastopnikom Burov, kar pa Krüger ali Stejn ali Schalk-Burgher in tudi Botha ali Dewet ni. Vsakemu je treba za to legitimiranje in pooblastila večine naroda. Nato je Chamberlain lagal, da so taborišča ujetih Burk in njih otrok delo brezprimerne humanitete. Ako se komu slabo godi, je tega kriv le Botha, ki preganja vse, kar se uda Angležem. Zbornica je seveda Chamberlainu slepo verjela in mu izrekla zaupanje. Iz Johannesburga poročajo, da imajo sedaj v Južni Afriki trajno deževje, ki je ustavilo operacije angleških čet. Zadnje čase je bilo ubitih 31 Burov, ranjenih 13 in 170 ujetih. General French poroča, da je na severovzhodu Kaplandije le še 150 Burov, katere vodita Fouché in Mybourg. Okoli 130 mož je pod Wesselsom zahodno proge od Sterkstrooma do Stormberga. Med Fraserburgom, Carnarvonom in Willistonom je glavna armada Burov. Severno reke Oranje je več burških oddelkov. V vshodnem Transvaalu so Buri razkropljeni. Methuen operira na zahodu proti Delareyu in Kempu. Blizu Maraisburga je Wessels presenetil angleško patroljo 50 mož. O njeni usodi ni nič znano. Iz Londona poročajo, da se prostovoljci oglašajo trumoma, a vendar je Chamberlain baš te dni naprosil kolonije Avstralijo in Novo Zelandijo, naj pošljeta svoje čete na pomoč Angliji!

Najnovejše politične vesti.

Budgetni odsek drž. zbora je rešil včeraj kapitel »železniško ministrstvo«. Potem so prišle na vrsto podpore »avstrijskemu Lloyd« in donavski parobrodni družbi. Poročevalec, poslanec Vuković je predlagal, naj se Lloyd prisili, da uvede redne vožnje proti Carigradu in perzijskemu zalivu, a dunavski parobrodni družbi naj se črtati dve postajanki po 500.000 K, zato pa se naj dovolj pavšalni znesek 1 milijon kron. — Državni zbor se skliče po najnovejših zatrdilih dne 2. februvarja ter bo trajalo zasedanje do 22. marca. Zasedanje pa se bo skoraj gotovo nadaljevalo tudi po Veliki noči v mesecu aprilu, zaradi tega pa odpade običajno spomladno zasedanje deželnih zborov. — Boj v Panami. Vstali so napadli s svojo ladjo na morju vladne čete ter potopili zadnjim ladjo »Lantaro«. Vodja vstašev, bivši guverner Alban, je ustrelil na krovu premagane ladje stoječega vladnega generala Garziga. — Nemško-angleški dogovor zaradi perzijskega zaliva se je v istini sklenil, česar niti angleški državni podtajnik ne taji. — Chamberlain in Buri. Angleški kolonijski minister Chamberlain je trdil v zbornici, da je postopala Angleška v južnoafriški vojni napram Burum z izvenredno humaniteto in svobodoljubnostjo, da niso nikogar ustrelili zaradi veleizdaje, temuč le zaradi umora, da nosi glavno krivdo burske bede Krüger, ki je denar odnesel. Seveda se pametni ljudje smejejo toliki

brezobraznosti in — ovaduštvu. — Zaročka ruskega prestolonaslednika, velikega kneza Mihaela s črnogorsko princezino Ksenijo je dognana stvar. — Anarhisti v Čikagu so zagrozili, če pride nemški princ Henrik v njihovo mesto, da ga usmrte. Nemški konzul je v velikih skrbeh.

Izpred sodišča.

Gospod deželnosodni svetnik Andolšek predsedoval je dne 22. t. m. sledečim obravnavam o. kr. deželne sodnije:

1. **Dolenjski Amerikanci.** Na obtožni klopi sedijo: L. 1880 rojeni Jernej Muhič, po domače »Anžkov« iz Ambrusa pri Žužemperku; Martin Bratkovič, rojen 1880 iz Mihovega pri Sv. Jerneju, nekaznovan; Jože Zalokar, rojen 1880 iz Brezovce pri Sv. Jerneju, nekaznovan; in Janez Jakobe, l. 1879 rojen iz Dobrave. Vsi štirje priznavajo, da so hoteli iti »tja črez veliko lužo« in sodni dvor jim naloži kazen od 10 do 14 dnij ter vsakemu globe po 10 K.

2. **Tatica.** 30. decembra l. l. je ukradla l. 1882 rojena dekla Marijana Knez, po domače »Mojškrova« iz občine Šmartno Johani Černe v Št. Vidu zgornje in spodnje krilo, nekaj vinarjev in ruto iz zaprte omare ter par jajec iz odprte omare. Tatica je preje delala pri »škofovih zavodih«, zadnji čas pa je bila brezposelna. Dekla je sedaj tudi v drugem stanu. Ukradene stvari so na sodnji. Toženka, ki priznava vse, pravi, »— bom precej vse nazaj dala, ko bom ven prišla«. Sodnik: »Oh, bomo že mi tako prijazni.« — Sodba: Tri tedne z enim postom vsaki teden ter plačilo stroškov.

3. **Zopet idrijski »šunder«.** V noči od 13. na 14. oktobra so pili idrijski »knapi« v krčmi Marije Jereb v Idriji. Potem »sej začelo spejt neko zabavljenje«. Ko je prišla policijska ura, so stopili vsi na prosto. Janez Jereb, 40 let stari oženjeni rudar v Idriji, je šel sam po cesti naprej, drugi pa so se »rukali« semtertja in l. 1881 rojeni samski rudar Karol Seljak iz Idrije je zavpil: »Primojduš, mene naj kdo udari!« Par trenutkov pozneje je že »puhlo zapelo«, Janez Jereb je padel na zobé in čutil je, da skače nekdo po njem. Sumljiv tega dejanja je bil precej Karol Seljak, ki je šel po »šunderu« v »kafegaus«; v kljub temu, da taji toženec tudi pri današnji obravnavi in se mu »gilih natanko« ne dá dokazati, ga obsodi sodni dvor na šest tednov, plačilo odškodnine 60 K ter stroškov.

4. **Tatinska straža.** Amalija Jonke, stanujoča v Kolodvorskih ulicah, je 2. septembra m. l. zvečer opazovala iz svojega stanovanja čudovite stvari. Pod oknom g. Kušarja sta stala dva dvomljiva človeka. Eden je bil »velik in suh«, drugi pa »na to vižo« izgledajoč, kakor toženec Janez Rekar, rojen l. 1877 v Trstu, pristojen nekam blizu Litije ter mnogokrat predkaznovan. Jako zgovorna priča Amalija Jonke pripoveduje, da je nakrat »ta velik in suh« zlezal na Kušarjevo okno in toženec je »stal na vahti«. Pri tem je od jeze »škripal z zobmi«, če je kdo mimo prihajal. No, prijeli so vestnega paznika v kljub temu, da je pravočasno ušel in danes se je imel zagovarjati kot sokrivec tihotapca Alojzija Beliča. Sodni dvor dá tožencu za njegovo pridno službovanje kot paznik primerno gratifikacijo, in sicer sedem mesecev težke ječe z enim postom na mesec in oddajo pod policijsko nadzorstvo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 23. januarja.

— Za slovensko univerzo.

Bralno društvo v Dol. Logatcu je sklenilo na svojem občnem zboru dne 15. t. m. poslati peticijo na državni zbor za slovensko vseučilišče v Ljubljani. Peticija je že romala na Dunaj.

— **Zgolj iz lenobe.** Klerikalna »Südost. Presse« v Mariboru je nedavno hinavsko napadla ljubljanski mestni šolski svet, ker ta ni hotel dovoliti katehetom, da bi na nemških šolah poučevali veronauk v slovenščini. Imenovana šolska oblast je postopala pri tem popolnoma v duhu zakona, pa tudi v interesu narodne stvari. Otroci, ki ne znajo toliko nemški, da bi molili navadne molitvice v

tem jeziku, ne spadajo v nemške šole. Ko bodo tedaj zaslepljeni stariši videli, da njihovi otroci ne morejo slediti nemškemu pouku niti v veronauku, vzeli jih bodo morda končno vendar iz nemških šol ter jih poslali v slovenske. Posebno pri klerikalnih zapeljancih bo to sredstvo vplivalo. Poznali smo zelo vestnega in pobožnega kaplana, ki je kot katehet na neki šulferajnski šoli vključ vsem prošnjam šolskega vodstva in starišev, poučeval veronauk vztrajno v nemščini ter s tem tudi končno dosegel, da je več starišev vzelo svoje otroke iz ponemčevalnice — ker niso smeli pravočasno k prvemu obhajilu zaradi zaostanka v verskih resnicah. Ta kaplan pa je bil izjema, t. j. naroden, delaven, in kar je vzrok vsemu tozadnemu kriku — bil je popolnoma nemščine vešč, česar se sicer ne more trditi splošno o naši duhovščini: dokaz škandalozna ortografija in stilistika superijorja celjskih misijonarjev. Ako bi tedaj znali naši duhovniki politikarji vsestransko misliti, pohvalili bi taktiko ljubljanskega mestnega šolskega sveta ter istega v ponemčevalnicah posnemali.

— **Kako znajo naši kaplančki »fehtati«.** Znani »deseti brat«, skrajno arogantni kaplan Melhijor, ima, kakor vsi njegovi vrstniki, jako dober nos za petične tercijalke. Mož, ki se še vedno rad podpisuje: »bivši načelnik posojilnice in konsumnega društva v Rečici«, se ne sramuje z naslednjim pismom pobožno samico nahruiliti hkrati za štiri »prispevke«:

Velepoštovana gospa!

Večkrat sem Vam, blaga gospa, že pisati hotel, a odlagal sem, ker sem sam mislil priti v C., kjer bi Vas, svojo dobrotnico, gotovo z veseljem obiskal. Prej, ko ste imeli trgatega, bi Vas še posebno rad obiskal, vsaj tukaj ni nič grozjda (numero 1!); ako bi hotel prej grozjdo utrgati, bi moral iti štiri ure daleč nazaj, prej ga ni dobiti. Sadija (numero 2!) ni letos tukaj nič, rastejo pa tukaj le črešnje, orehi in jabolka, drugega sadija ni skoraj nič, morebiti tu ali tam kakšna tepka. (Kako idealno!)

Letos vem, da imate dobrega moža, (numero 3!) Bog Vam daj, da bi ga še mnogo let pili in pridelovali; večkrat si mislim, ko bi bilo le bližje C. vsaj vem da če bi Vas obiskal, da bi ga pil (vaha!) na Vaše zdravje.

Solo bom za sedaj končal, po zimi je tukaj ni, in potem ko dobim kaj plače ali ko pride po novem letu zbirca, bom pa že ložje prišel; sedaj še ni bilo zbirce in tudi plače še ni. (numero 4!)

Večkrat sem v mislih v C. in seveda vedno tudi pri Vas.

Vedno Vam udani Melhijor Z.

Ta domišljavi človek ima navado razprižnici in po odprtih listih proglašati pisavo vseh neodvisnih listov za gole laži. Radovedni smo, ali si bo upal tudi to pismo tako krstiti.

— **Repertoire slovenskega gledališča.** Radi potrebnih skušenj se v petek ne ponovi opera »Rigoletto«, nego se bodo igrali zadnjič v sezoni ob znižani vstopnini »Rokovnjači«. V nedeljo zvečer se igra v drugi »Devica Orleanska«, repriza »Rigoletta« pa bo v torek, 28. t. m. Vlogo Gilde poje gđ. E. Nočmi.

— **Poljudno znanstveno predavanje »Slovenske Matic«, »Zdravniškega društva« in društva »Pravnik«** bode v nedeljo, dne 26. t. m., dopoldne ob polu 11. uri v veliki dvorani »Mestnega doma«. Predaval bode zdravstveni svetnik in mestni fizik g. dr. I. Kopřiva »o infekcijskih boleznih«.

— **Za mestne uboge.** Gospod Edmund Kavčič, trgovec v Prešernovih ulicah v Ljubljani, je daroval za mestne uboge 140 kron v zlatu kot prvi dobiček, ki mu je pripadel pri kegljanju v gostilnici pri »Zvezdi«.

— **Predavanje v Idriji.** Minolo nedeljo, dne 19. t. m., je imel g. dr. Karfik jako poučno in tudi jako potrebno javno predavanje o sušici ali jetiki. Prihodnjo nedeljo predaval bo stud. iur. g. Rudolf Šega, in sicer o predmetu »Kdaj smo imeli v Ljubljani univerzo?«

— **Dolenjski »Sokol«** v Novem mestu priredi 1. februvarja v »Narodnem domu« prvič »Rokovnjače«.

— **O umoru in samomoru v Borovnici** smo izvedeli nekaj posamičnosti, ki vsaj nekoliko osvetljujejo to grozno dogodbo. Včerajšnji naš poročevalec je pisal, da je bil Žumer dober in občepriljubljen. Mogoče, da je bil Žumer v Borovnici, kamor je šele pred kratkim prišel, na tem glasu, v Poljanski dolini in v Idriji, kjer je prej služboval, pa Žumer ni bil na tem glasu. Janko Žumer,

rodom iz Sp. Gorij pri Bledu in goreč klerikalec, ki je ostentativno silil v klerikalne kroge, je bil že vse mere sitem mož in je ljudstvo sekiral kar se je dalo. Nobena stvar mu ni bila premalenkostna, da bi je ne bil naznanil. Če je v Poljanski dolini zagledal voziček, ki je stal za dve pedi preblizu hiše, je že skoval ovadbo. Tudi je nekoč brez potrebe zabodel nekega človeka. Pri vsem svojem gorečem klerikalizmu je na Trati v farovžu imel majhen škandal, o katerem se je pripovedovalo, da ga je bil tudi fajmošter sokriv. V Idriji je Žumer postal špecialist za razkrivanje žaljenj Veličanstva. Ovadil je mnogo rudarjev, pa večkrat ni imel s temi ovadbami sreče, kajti izkazalo se je, da so bile brez podlage. To smo povedali, ker je za »presojanje dogodišega se umora in samomora« važno, poznati Žumrov značaj. Žumer in Janeš sta v Idriji skupaj služila. Razumela sta se dobro, dokler ni Žumer začel zalezovati Janešovega dekleta. Žumer je skušal Janešu prevzeti to dekle. Iz tega so nastali prepiri, ko je Janeš nekoč Žumra zasačil pri tem dekletu, ga je premagala jeza in napadel je Žumra ter ga pretepel. Vsakdo bo rekel, da pri takem pretepu je prav vsejedno, kdo ima dve in kdo tri zvezde na ovratniku. Toda Žumer se ni postavil na to stališče, ampak je Janeša ovadil, češ, da se je lotil svojega predpostavljenega in da je torej storil hudodelstvo. Res je bil Janeš zaradi tega 8 mesecev zaprt in odpuščen iz službe, a vzlic temu je bilo Žumrovo postopanje grda podlost. Janeš je bil v zadnjem času potovalec firme Valenčič & Žnideršič v Il. Bistrici. Žumra je seveda črtil in je baje že večkrat iskal prilike, da bi se mu maščeval. Žumer je bil zaradi neke poškodbe na dopustu in bival med tem časom navadno v Ljubljani. Dne 20. t. m. zvečer je prišel Žumer nazaj v Borovnico, a drugo jutro mu je sledil že Janeš, kateri pa je že poprej v Borovnici po Žumru povpraševal in se izrazil proti nekaterim ošebam, da ne ve, kaj bi naredil, če bi Žumra naletel. Žumra so zaradi tega nekateri svarili, naj se ga varuje, a to svarjenje ni dosti izdalo. V torek popoldne šel je Žumer v krčmo na konci vasi — k Lebezu —, a kmalu mu je sledil tudi Janeš. Ves čas pogovarjala se je mala družba prav prijazno, pili so skupaj in naposled še celo marjašali. Krog 7¹/₂ ure so se razšli, in sicer najprej Žumer, a le nekaj sekund pozneje sledila sta mu Janeš in borovniški cerkvenik, kateri se je pa, prišedši na cesto, vrnil nazaj v sobo po pipo, katero je pozabil. Prišedši zopet vun, čul je cerkvenik kakih 100 korakov pred sabo tri strele, vsled tega pospešil je korake in dobil pri prvi bajti na tleh ležečega Janeša s prestreljeno glavo. Kroglja je prodrla skozi levo sence proti desnemu. Žumra ni bilo nikjer dobiti. Šele, ko so Janeša prenesli v mrtvašnico, pogleda nekdo za dotično bajto, kamor je Žumer skoraj gotovo bežal pred napadalcem, a zaradi griča ni mogel dalje, in zapazi na prsi sklonjenega mrtvega moža. Bil je Žumer s prestreljenimi prsi. Vse to strašno dejanje se ni vršilo 5 minut. Janeš, pri katerem so dobili nož, revolver in 2 K denarja, ustrelil je najprej Žumra, potem pa še samega sebe. Sedaj ležita mrtveca skupaj v mrtvašnici prav mirno in brez prepira.

— **Dve artistinji ušli** sta včeraj zvečer z Reke in odnesli neki Ani Penderjevi 310 kron. Jedna je Francozinja, druga pa Italijanka.

— **Ubegel dečko.** 10letni Josip Trtnik je svojemu očetu, stanujočemu v Starem Vodmatu, ušel. Kdor ga dobi, naj ga izroči orožnikom, da ga odpravijo domov.

— **Na cizi k sodišču.** Predvčerajšnjim je v Spodnji Šiški orožnik Vinko Drnule aretoval tudi ljubljanski policiji neki dobro znanega pretepača I. Bežeka. Mej eskortiranjem k okrajnemu sodišču se je Bežek vedno ustavljal in ko sta prišla z orožnikom do gostilne »pri Lahu« v Vegovih ulicah, je laško vino udarilo Bežku v nos in rad bi ga bil pol literčka popil. Naslonil se je na zid in rekel orožniku: »Per moj duš, da ne grem s teboj« in ko ga je na to orožnik pozval, da naj gre napre, spustil se je v njega in ga hotel zgrabiti, kar pa je orožnik s tem preprečil, da ga je z bajonetom v desno

stegno sunil. Potem so ga na »cizi« pripeljali k sodišču. Med potjo je dotičnika, ki ga je peljal, še skušal ugrizniti v roko. — **Tatvina.** Prodajalki M. E. na Pogačarjevem trgu je včeraj zvečer ukradel neznan tat izpred prodajalnice modrecajgaste hlače.

— **Izgubljene reči.** V nedeljo mej 12. in 1. uro je neki vojak na potu od kavarne »Merkur« v šentpetersko vojašnico izgubil zeleno denarnico, v kateri je bilo blizu 5 gld. Odda naj se na magistratu.

— **Najnovejše novice.** Bankir Janeš, katerega so predvčerajšnjem v Pragi zaprli, sleparil je že več let vzajemno s sodrugom Mayerjem. Značilno je, da se mu ni že prej zaježilo, ko je vendar poslanec Březnovský že pred letom v državnem zboru opozoril pravosodnega ministra na Janeševe sleparije. — Za one, ki bi se rade omožile, je sedaj najpripravnejši kraj Vladivostok, posebno pa še Mandžurija, kjer so skoro vse bele žene zbežale od svojih mož. Ruska vlada je določila posebnega uradnika, da pripomore možem do ubeglih žen. — Najnovejši serum. Tajni svetnik Leyden v Berlinu je dognal, da je mogoče pri nalezljivih boleznih zdraviti s krvjo kot serumom od enake bolezni popolnoma ozdravljenih ljudi. Pri legarju je poskušal že v mnogih slučajih z uspehom. — Volkovi so napadli blizu vasi Užica v Srbiji ženitvanjsko družbo, ki se je vračala na treh sanah v mesečini domov. Nastal je brezupen boj med napadenimi in sestrskimi zverinami. Zmagali pa so volkovi, kajti od napadenih ni prišel nihče domov, pač pa je bil drugi dan sneg daleč po polju ves okrvavljen. Kuga v Aziji. Razun v Indiji, se je pojavila zadnji čas kuga tudi v turški Aziji. V Bagdadu je zbolelo osem oseb, štirje so umrli. — Italijanski železnični uslužbenci, 1500 po številu, so sklenili solidarno nastopati.

— **Krvave rabuke na cerkvenem shodu.** V Gospiću so obhajali dne 20. t. m. skupno cerkveno slavnost. Pravoslavni popje so nahujskali svoje vernike, da so si pripeli srbske trobojnice na prsi, da izzivajo katoliške Hrvate. Oblasti so sicer trobojnice prepovedali, vendar ni bilo mogoče zabraniti spopadov. Zvečer so »Srbi« zanetili požar pri tiskarni lista »Hrvata«. Drugi dan so se spopadi povečali. Izgredniki so streljali na redarje. Kam privede verski fanatizem narod iste krvi!

— **Poljska univerza na Dunaju.** Kakor javlja »Corr. Austria« bodo imeli dunajski Poljaki v soboto ljudski shod, na katerem bodo razmotrivali vprašanje glede ustanovitve poljskega ljudskega vseučilišča na Dunaju. Na shod so povabljeni tudi gališki državni poslanci.

— **Zastrupljeni konji.** Te dni sta bila v Brnu obsojena na 8, oziroma na 10 mesecev brata konjederca Julij in Karol Knoll, ker sta iz hudobije zastrupila raznim gospodarjem več konj, da imata kaj opravila in zaslužka pri svoji obrti.

— **Tatvina kolekov.** V državni tiskarni v Sredcu so delavci kradli koleke ter jih razpečavali. Škode je 8 mil. kron.

— **Kako se godi ujetim Burom na otoku Sv. Helene.** O tem poroča neki ujetnik od tam sledeče: »V treh do štirih mesecih nas nameravajo osamiti na otoku Jamajka ali pa na skalnatih Falklandskih otokih (na koncu Južne Amerike). Naša obleka in perilo je precej pomanjkljivo. Za hrano dobivamo na dan pol slabega hleba ter dvakrat črno barvano vodo, kar bi naj bila kava; včasih tudi meso v podobi kosti in loja. Zelenjave dobivamo vsakih 14 dni, pa še tedaj prav malo. Vkljub temu smo precej zdravi. Na beg še mislimi ni.

— **Čudakinja.** V Parizu je umrla pretekli mesec 77letna gospodična Marija Chrétien; v njenem stanovanju so našli 10 cm. na debelo blata in smeti ter tudi več mrtvih podgan. Stene so bile pokrite z mrčesi. Na tleh, v blatu in smeteh so dobili tudi 64.000 frankov v denarjih in 1.165.000 frankov v državnih rentah. Poleg tega je imela pokojnica tudi 7 hiš. Sodni oskrbnik in dediči so se morali vsakokrat, ko so prišli iz umazanega stanovanja umrle bogatašnje, kopati in popolnoma preobleči, da so se osvobodili smradu in mrčesov.

— **Gledališče pogorelo.** Dne 20. t. m. je zgorelo po noči v Štutgartu dvorno gledališče. Od ljudij se ni nihče ponesrečil.

— **Kaj dela nemškemu cesarju najnovejše skrbi?** Njegov sin, ki študira v Bonu. Predsednik dijaškega društva Borussia se je pritožil pri cesarju, da se sin noče podvreči društvenim navadam pri — napivanju. Cesar je zapovedal sinu, da se mora pokoriti — predsednikov avtoriteti.

— **Potres.** Ob potresu 20. t. m. v Chilpacingu (v srednji Ameriki) je bilo usmrčenih 8, težko ranjenih 5 oseb.

Društva.

— **„Glasbene Matice“ pevski večer s plesom.** Ker je razpošiljanje vabil zelo težavno delo in se je kljub največji pasnosti vendar lahko še kdo pomotoma prezrl za sobotni pevski večer s plesom, naznanja odbor, da se pri njem še dobivajo vabila. Kdor torej po neljubi pomoti ni dobil vabila, naj se izvoli zgledati v poslopu »Glasbene Matice« v Vegovih ulicah. — Ob enem se opozarja, da je toaleta za dame in gospode promena na dan in da bodo med koncertnim delom v dvorani pogrnjene mize. Odbor je na tem, da se v krogu prijateljev »Glasbene Matice« razvije priručna domača zabava brez vsake prisiljenosti in etiketne napetosti. — Pevke in pevci so seveda vstopnine prosti, a morajo se izkazati s posebnimi listki, ki se pa ne smejo oddajati drugemu.

— **Na dnu morja!** Ljubljanski hišni posestniki so, kakor čujemo, v silnih skrbih — in to po vsi pravici, kajti »Sokol« je bil tako srečen, da je po svojih potapljačih našel na dnu morja krasen prostorček, nekdanji glavni trg pogreznjenega mesta Vinete. Hiše, ki stoje sedaj na dnu morja, so jako okusno zidane in vsa stanovanja so na razpolago! Torej bo vendar enkrat konec pomanjkanju stanovanj v Ljubljani, in hišni gospodarčki bodo morali radi ali neradi postati proti strankam malo prijaznejši, kot so bili do sedaj — v svesti si svoje suverenitete nad ono bagažo, ki nima lastnih polžev. Tako je! Tudi so stanovanja v Vineti prijetnejša, nego v Ljubljani, ker so popolnoma prosta stene, ščurkov, muh in podgan. Kuriti ni treba nikdar, ker ne gori. Tudi se ni treba človeku zjutraj, ko vstane, šele umivati, ker je že itak pod vodo. Čujemo tudi, da iščejo sedaj še tisti zvon, ki bi imel ležati v Blejskem jezeru. Obesiti ga hočejo na ljubljanski grad, in bo zvonil o polnoči, da se bodo v postelji obrnili tisti, ki so čez dan pili kak petijot — da jim ne porize želodca. Kar se tiče naše preljube brne, se je prelevila. Ko je izvedela, da mora na dno morja, tedaj se je spomnila Darwinovih naukov o prilagoditvi. Stopila je torej najprvo z velikim palcem v morsko vodo, potem do kolena itd. Čez par dni znala je že pod vodo dihati. Seveda se je zelo izpremenila. Ko se je pogledala v zrcalo, je čudom opazila, da jo je bivanje v morju pretvorilo v najlepšo — morskó kačo!

— **Slavčeva maskarada v „začaranem gozdu“** na »Svečnicu« v »Narodnem domu« bode vredna vrstnica dosedanjim maskaradam tega društva. Slavno občinstvo je seveda radovedno na ta »začarani« gozd in meni, da bode gozd »slikan«. Temu ni tako. Društvu si je posrečilo pridobiti si za ta večer čarovnika, ki bode »pričaral« iz tolvadniških tal povodov te maskarade naravnih gozd z vso zveradjo, pticami itd. Oglasil se je že tudi pristen lovec, ki hoče stikati po naših gozdih za redkimi živalimi ter jih privabiti pod »pritiskom« dovoljenih sredstev v »začarani gozd«. Istotako priglasile so se že razne skupine iz »devete dežele«, da si ogledajo »začaran gozd« na Kranjskem. Vabila na maskarado razpošljejo se ta teden.

— **Bolniško in podporno društvo pomožnih uradnikov za Kranjsko** je imelo preteklo soboto, 18. januarja t. l. v gostilni »Miramar« svoj redni XIII. občni zbor, kojega se je udeležilo okoli 30 članov. Po pozdravu in otvoritvi zboru po načelnikovem namestniku gosp. Widmayerju poročal je tajnik o društvenem delovanju v prošlem letu. Iz tega posnemamo, da je društvo imelo koncem decembra 1901 l. 79 rednih in 2 častna člana, odbor je imel 12 rednih sej v kojih je rešil 118 vlog. Zapisnik o zadnjem občnem zboru se je prebral in odobril. Inventar se je pomnožil s potrebno upravo. Koncem leta sta odstopila predsednik gospod Kandare ter blagajnik. — Poročilo tajnikovo se vzame odobruje na znanje. — Poročilo blagajnikovo se glasi: Mej letom je obolelo 18 članov, več drugih pa je dobilo potrebna zdravila. Kot dobrotniki podpirali so tudi v tem letu to društvo: Veleslavni deželni zbor z 200 K, slavni občinski svet ljubljanski z 200 K in pa slav Kranjska hranilnica z 200 K. Odbor je vsem trem izrekel primerno zahvalo. Dohodkov je imelo društvo 1901. l. 8947-58 K stroškov

pa 1729-95 K, rezervni zaklad znaša torej koncem leta 7217-63 K. Tudi to poročilo se vzame na znanje in odobri. — Pri volitvi odbora bili so zatem izvoljeni naslednji gospodje: Arnošt Bezenšek (predsednikom), Albert Sežun (njegovim namestnikom), Ciril Globočnik (blagajnikom), J. Tomažič (tajnikom), odborniki pa: M. Negovetič, Fr. Nedeljkó in Fr. Orehek; namestniki: F. Windisch, Al. Benda in J. Nič; slednjič revizorjema: R. Boltavzer ter Avg. Štamcar. Načelnikov namestnik je na to zaključil občni zbor, zahvalivši se članom za udeležitev, in izrazivši tukajšnjim dnevnikom zahvalo za prijavljanje društvenih vesti. Da se pretrese in sprejme načrt spremembe pravil, vršiti se ima v kratkem izredni občni zbor, na kojega že zdaj vse člene resno in s pristavkom opozarjamo, da so pravila v njih interesu spremembe potrebna, zato naj se zbora zanesljivo udeležijo. Udeležiti se ga pa mora po § 19. dr. pravil najmanj polovica t. j. 40 članov. — Kolegi! Kakor si bomo postlali, tako bomo — ležali!

X = X.

— **Surovinsko društvo črevljarske zadruga za Kranjsko v Ljubljani** ima v nedeljo dne 26. januarja ob 2. uri popoldne v restavraciji pri »Maliču« v steklenem salonu svoj občni zbor.

— **Delavsko bralno društvo v Idriji** priredi v nedeljo 26. januarja v pivarni »pri Črnem orlu« Vodnikovo veselico.

— **Slovensko bralno društvo v Trzinu** priredi svojo društveno predpustno veselico v soboto 1. svečana t. l. v zgornjih prostorih g. A. Perneta.

— **„Celjsko pevsko društvo“** priredi v nedeljo, 26. t. m. drugič predstavo Jurčič-Govčkarjevega »Desetega brata« v »Narodnem domu«. Po krasni premijeri vlada za reprizo največje zanimanje za to domačo igro.

— **IV. redni občni zbor akad. tehn. društva „Triglav“ v Gradcu** se vrši 25. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih s sledečim vspešnim: 1. Čitanje zapisnika zadnjega zborovanja. 2. Čitanje zapisnika br. društva »Slovenija«. 3. Poročilo odbora. 4. Poročilo častnega soda. 5. Volitev v častni sod. 6. Slučajnosti.

Književnost.

— **Knjižnica za mladino.** Urejuje Engelbert Gangl. Izdaja A. Gabršček v Gorici. Knjiga 25. Izhaja vsake tri mesece. Vseletna naročnina 3 K 20 h. Po presledku petih let je začela »Knjižnica za mladino« izhajati iznova. Mi jo pozdravljamo, saj dobrega in plemenitizabavnega gradiva in berila naši mladini primanjkuje še vedno. Šolske knjižnice so še jako revne, in učitelji glede dobrih mladinskih knjig vedno v zadregi. Zato pa je dolžnost krajnih šolskih svetov, da podpirajo z obilnimi naročili to lepo knjižnico. Urednik je sam učitelj in tudi »Zvončkov« urejevalec, takisto je založnik kot bivši učitelj jamstvo, da bode vsebina »Knjižnice« vedno najprimernejša in najboljša. Ta zvezek prinaša gradivo v vezani in nevezani besedi, in sicer izvirno in prevedeno. Tu so pesmice Marice Strnadove, kratke povesti Jadwige, pesmi Frana Žgurja, povest E. Krásnohorske, pesmi Eng. Gangla in Solojeve črtice iz življenja cesarja Jožefa II. Knjiga obsega 214 str. ter je bogata in lepa po vsebini. Dolžnost narodnih krogov, zlasti učitelstva je, da se za to knjižnico živo zanimajo! 25. zv. velja 1 K.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 23. januarja. Danes se je v najožjem krogu vršila poroka nadvojvodinje Elizabete s princem Otonom Windischgraetom. Novoporočenca sta se s posebnim vlakom odpeljala na Bled.

Dunaj 23. januarja. V zadevi češko nemške sprave je ministrski predsednik dr. Körber imel danes dolgo posvetovanje z načelnikom čeških veleposelstnikov grofom Sylvo-Taroucom. Trgovinski minister baron Call je danes konferiral z ogrskim trgovinskim ministrom Hegedusom zastran carinskega tarifa, a zjedinila se nista.

Zagreb 23. januarja. Srbski naučni minister Marinković, ki se mudi tu, je povedal uredniku »Agr. Tagbl.«, da so vse vesti, da hoče srbski kralj odstopiti, popolnoma izmišljene.

Sofija 23. januarja. V Kocani pri Kosovem je mej bolgarskim prebivalstvom in mej turškimi vojaki prišlo do boja. 10 Bolgarov je bilo ustreljenih, mnogo je ranjenih.

Petrograd 23. januarja. Vlada je sestavila posebno komisijo v svrhu

pospeševanja gospodarskih razmer mej Rusijo in balkanskimi državami. Predsednik te komisije je veliki knez Aleksander Mihajlovič.

Hag 23. januarja. Nizozemsko časopisje prijavlja Krügerjev odgovor na zadnji Chamberlainov govor. Krüger pravi, da so angleški vladi že znani mirovni pogoji Burov, in da torej ni treba Burov šele pozivljati, da jih formulirajo.

London 23. januarja. Kitchener naznanja, da je general Hamilton poskusil Botho pri Witsbanku presenetiti, a Botha mu je ušel.

Obsodba „Slovenca“.

Ravnokar se nam sporoča, da je graško nadsodišče kazeno gosp. dr. E. Lampeta od 1000 K globe povišalo na tri mesece zapora.

Poslano.*

Vedno razburjena tržaška »Edinost« je izzvala radi igre »Rokovnjač« celo literarno aféro. Posvetila mi je z rodoljubno sentimentalnim vzdihom s hlinjenim svetim ogorčenjem člančič, ki naj bi slovenski svet uveril, da sem liberaluh, ki je družbo sv. Cirila in Metoda naravnost oropal. Bil sem namreč toliko drzen, da sem — naveličan zlorabljanja — izročil posredovanje pri uprizarjanju »Rokovnjač« in »Desetega brata« odvetniku dr. Eirichu na Dunaju. Ta zastopa avtorje in celo prevajalce vseh narodnostij, torej tudi slovenske (n. pr. B. Smetano). Posnemal pa sem vzgled drugih pisateljev zlasti zategadelj, ker so se igrali »Rokovnjač« na vseh krajih in koncih slovenske domovine, ne da bi me bila večina društev vprašala prej za dovoljenje, in ne da bi me bila o prizoritvi sploh obvestila. Ker sta igri »Rokovnjač« in »Deseti brat« privlačnici, ki polnita povsod gledališke dvorane in blagajne, se mi je zdelo tem pravičnejše, da zahtevam vsaj minimalno odškodnino. Ako plačujemo mastne tantijeme za nemške, francoske, italijanske in druge drame in opere, četudi ne delajo polnih hiš, — ako je smel nemški prevajalec »Revizorja« zahtevati od dramatičnega društva v Ljubljani tantijeme za namišljeni prevod svojega prevoda — ako moramo prositi dovoljenja celo za prevode malenkostnih črtic in novelic, — potem, mislim, da sme tudi slovenski pisatelj, ki ne premore, kakor srečnejši drugorodni avtorji, vile in kapitala, zahtevati, da ga rojaki vsaj vprašajo, če in pod kakimi pogoji dovoli uprizoritev svojih, velik dobiček prinašajočih iger...

Tržaške čestite dame so me prosile dovoljenja za vprizoritev »Rokovnjač«, ko je bila predstava že naznanjena. Gospa Ponikvarjeva, predsednica tržaške ženske podružnice sv. Cirila in Metoda, je sama, brez moje vednosti sprožila misel, da se »Rokovnjač« vprizori. Nesramna laž je torej, da sem jaz njej ali komurkoli igro »ponujal«, res pa je, da sem vprizoritev naknadno le dovolil ter v Trst 30. decembra in začetkom januarja prijazno naznanil, da tantijeme premijere rad prepustim družbi sv. Cirila in Metoda, a da sem izročil nadaljnje posredovanje dr. Eirichu. Gospa Ponikvarjeva dr. Eirichovega pisma sploščeta ni razumela, a po mojih pojasnilih mi je pisala, da so moje zahteve docela opravičene ter da je moje postopanje spričo izrabljanja iger po nekaterih društvihi popolnoma pravilno.

Družbi sv. Cirila in Metoda sem z veseljem podaril tantijeme premijere »Rokovnjač« v Trstu in v Idriji ter tako žrtvoval narodnemu namenu vsaj 80 K. To sicer ni mnogo, a za preskromnega slovenskega uradnička menda — dovolj...

Nikomur nisem in ne bom ponujal svojih iger; kdor pa tantijem noče plačevati, naj takih dram ne uprizarja!

To je vsa aféra, katero more gospa Ponikvarjeva potrditi z mojimi pismi.

Z dediči Kersnika sem avtorsko vprašanje uredil že pred premijero »Rokovnjač« v Ljubljani. Ako so si stvar premislili, — saj jim je moj naslov znan!

Tržaška »Edinost« mi nekako očita tudi umazanost. Toda, če je vsak delavec vreden svojega plačila, in če na svetu niti smrt ni več zastoj, mislim, da sme tudi slovenski pisatelj brez imetka zahtevati vsaj malo obzirnosti. Specijalno zame, ki imam na svojem ponižnem domu že dosti čedno privatno »podružnico«, so že minili časi, ko sem mogel leta in leta zalagati »Edinost« s feljtoni in članki in razpravami, ne da bi bil dobil za to — počenega groša! Preverjen sem, da bodo postopali vsi moji tovariši v enakih razmerah tako kakor jaz, saj od samih — idealov in kritik se v sedanjih realnih časih, žal, ne da živeti več!

V Ljubljani, 23. januarja 1902.

Fr. Govékar.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Dež. gledališče v Ljubljani.

Štev. 59. Dr. pr. 1168

V petek, 24. januarja 1902.

Ljudska predstava ob snižanih cenah.

Zadnjič v sezoni:

Rokovnjači.

Narodna igra s petjem v 5 dejanjih. Po Jurčič-Kernikovem romanu dramatisoval Fr. Govekar. Godbo zložil V. Parma. Režiser A. Verovšek. Kapelnik B. Tomaš.

Priglasila se od 7. uri. — Začetek ob 7 1/2 uri. — Konec ob 10. uri. Pri predstavi sodeluje orkester sl. c. in kr. polka Leopold II. št. 27.

Prihodnja predstava bo v nedeljo, 26. januarja.

Meteorologično poročilo.

Vilina nad morjem 506.3 m. Srednji snežni tlak 756.9 mm.

Jan.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Mojna v 24 urah
22.	9. zvečer	744.1	1.1	sl. jzhod	del. oblak.	0.0
23.	7. jutraj	743.5	— 2.5	bres. vetr.	megla	0.0
	2. popol.	742.3	4.1	sl. zahod	pol. oblak.	0.0

Srednja včerašnja temperatura 1.9°, normale: —2.2°.

Dunajska borza

dné 23. januarja 1902.

Skupni državni dolg v notah	100.65
Skupni državni dolg v srebru	100.50
Avstrijska zlata renta	120.50
Avstrijska krona renta 4%	79.50
Ogrska zlata renta 4%	119.70
Ogrska krona renta 4%	96.—
Avstro-ogrsko bančne delnice	1610.—
Kreditne delnice	652.—
London vista	239.22 1/2
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.17 1/2
20 mark	23.44
20 frankov	19.02
Italijanski bankovci	93.15
C. kr. cekini	11.30

Potrjim srcem naznanjam v svojem ter v imenu svojih otrok vsem sorodnikom, prijateljem in znanem prebitko vest, da je moj ljubljani soprog, oziroma oče, gospod

Dragotin Jesenko

uradnik banke „Slavije“

danes ob 1. uri popoldne v starosti 37 let. po kratki mučni bolezni, previden s svetotajstvi, preminul.

Pogreb nepozabnega ranjega bude v petek, 24. t. m., ob 1/5 uri popoldne iz hiše št. 21 v Cerkvinih ulicah na pokopališče k sv. Krištofu. (202)

Blag mu bodi spomin!

V Ljubljani, 22. januarja 1902.

Marija Jesenko,

soproga.

Ljudmila, Cirila, Helena, Dragotin, Marija, Miljutin in Bogdan, otroci.

Odbor „Bojniškega in podpornega društva pomožnih in zasebnih uradnikov za Kranjsko“ javlja s tem tužno vest, da je njegov član in bivši odbornik, blagorodni gospod

Dragotin Jesenko

uradnik banke „Slavije“ i. t. d.

danes popoldne, po kratki mučni bolezni preminul.

Pogreb se vrši v petek, 24. t. m., ob 1/5. popoldne iz hiše št. 21 v Cerkvinih ulicah.

Pokojniku bodi ohranjen blagospomin!

V Ljubljani, 22. januarja 1902.

Mlad

trgovski pomočnik

izurjen v špecerijski, galanterijski in manufakturni stroki, želi premeniti svojo službo. Vstopi lahko takoj. (189—3)

Naslov pove upravništvo „Slov. Nar.“

Učenca

vsprejme takoj za urarsko obrt

Matevž Sternen

urar v Idriji. (187—1)

Bukov in jelšev les

kupuje (158—3)

G. TÖNNIES v Ljubljani.

Spretna

poštna in brzojavna upraviteljica

želi primerne stopnje.

Oglasila pod I. G. na upravništvo „Slov. Naroda“. (177—5)

Spreten, trgovsko izobražen mlad mož

— išče službe —

pri kakem bančnem zavodu (menjalnici) ali velikem trgovskem podjetju kot knjigovodja, saldokomptist (računovodja), korespondent v nemškem in hrvatskem jeziku, ali kot vodja v kako pisarno. Ponudbe naj se odpošljejo pod „Zanesljiva moč“ upravništvu „Slov. Naroda“. (156—3)

Kot

blagajnik ali magaciner

išče službe bivši trgovec, vseskozi poštenega predživljenja, ki založi tudi potrebno varščino.

Cenjene ponudbe določijo naj se pod „F.“ upravništvu tega lista, katero daje tudi daljno pojasnilo. (138—6)

Gospodje

ki so dobro vpeljani pri malih obrtnikih in kmetovalcih, doblje povoljni zaslužek s prodajo brezkonkurenčno cenih, izbornih motorjev za paro, plin, gasolin, bencin, petrolej. — Prijazne ponudbe pod „Lehnend 29147“ sprejema posredovalno M. Dukes Nachf., Dunaj. (164—1)

Ženitna ponudba.

Vdovec v 50. letih, brez otrok, krepek in prijazne zunanosti, posestnik blizu mesta in železnice, kjer vodi trgovino z mešanim blagom in dobro obiskovano gostilno, išče tem potom znanje s pridno in redno Slovenko, deklico ali pa vdovo brez otrok, staro 30 do 40 let; želi se tudi nekaj premoženja, toda ne ravno brezpogojno.

Ponudbe prosi s sliko na naslov: J. Banič, pošta Riečica pri Karlovcu, Hrvatska. (193—2)

— Pisma in slike se diskretno vrnejo. —

Od 20. do 31. januarja 1902

se bodo radi pozne sezone prodajali

ostanki

zimskega blaga

in sicer:

ostanki blaga za gospode . . . od 60 kr. naprej
ostanki blaga za dame . . . „ 18 „ „
ostanki modnih barhentov . . . „ 16 „ „
hlačevina v ostankih, (dvojno široka) „ 38 „ „

in še več sto ostankov drugega blaga

* za čuda nizko ceno. *

Mej temi ostanki je najfinejše volneno, bombaževo in svileno blago.

Prodaja ostankov

traja samo do 31. januarja, in naj nihče ne zamudi te ugodne prilike. (188—3)

Konrad Schumi

tvrdka modnega blaga

„Pri novi tovarni“

Ljubljana, Prešernove ulice št. 1.

Prodaja se prav po nizki ceni

pribl. 1000 steklenic za pivo

s še dobro ohranjenimi zaboji. (190—2)

Kje? pove upravništvo „Slov. Nar.“

Mejnarodna panorama.

V poslopju meščanske bolnice.

Vstop s sadnega trga. Pogačarjev trg.

Ljubljanska umetniška razstava I. vrste.

Fotoplastično potovanje po celem svetu v polni istini.

Samo do sobote 25. januarja izpostavljena veleznanimiva serija:

Moskva

slavnosti pri kronanji in prizori s Chotinskega polja.

Ti naravni posnetki so edini svoje vrste in napačljivi nalašč za mejnarodno panoramo.

Otvorjeno vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, od 9. ure zjutraj do 9. ure zvečer. (199)

Vstopnina za odrasle 40 h, za otroke, dijake in vojake do narednika 30 h.

Des. kv. avstrijske državne železnice.

Izved iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Praga bez Trbiš. Ob 12. uri 24 m po ned. osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, bez Selthal v Aussee, Solnograd, bez Klein-Reifling v Steyr, v Lince na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, bez Selthal v Solnograd, Inomost, bez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m popoldne osebni vlak v Trbiš, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osebni vlak v Trbiš, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, bez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregence, Curik, Geneve, Pariz, bez Klein-Reifling v Steyr, Lince, Budejovice, Plzen, Marjine vate, Heb, Franzova vate, Karlova vate, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipake, Dunaj via Amstetten. — Ob 16. uri sveder osebni vlak v Trbiš, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trat-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda.) — Praga v Novo mesto in v Kočevje. Osebni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Praga iz Trbiša. Ob 3. uri 25 m jutraj osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m jutraj osebni vlak iz Trbiša. — Ob 11. uri 16 m popoldne osebni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovi varov, Heba, Marjinih varov, Plzna, Prago, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curika, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osebni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Praga iz Novega mesta in Kočevja. Osebni vlaki: Ob 3. uri in 44 m jutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10 uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m jutraj, ob 11. uri 6 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Nova hiša

v Moravčah, tik cerkve, s prodajalno in lepim stanovanjem, se prodaja, ozir. dá v najem.

Naslov se pove v upravništvu „Slov. Naroda“. (196—1)

Skladiščar

(magaciner)

vsprejme se takoj pod ugodnimi pogoji za večjo trgovino z žitom in pridelki.

Ponudbe pod J. M. na upravništvo „Slov. Naroda“. (200—1)

!! Ugodna prilika !!

Čudovito po ceni!

400 komadov za 1 gld. 80 kr.

Lepo pozlačena ura z verižico s triletnim jamstvom, 6 komadov la žepnih robcev, 1 svetovno pat. žepno pisalno orodje iz nikla, 1 prekrasni album s slikami, obsega 36 podob, najkrajnejših na svetu, 1 računski stroj „Patenta“, kateri izračuni sam najtežavnejše naloge, k temu podučilo, 1 podstavek na pisma za vsakogar poraben, 5 komadov prelepih razglednic, 5 komadov čudovitih orakelnov egiptovskih vedeževalcev, kateri vzbujajo veliko veselja, 1 garnitura mansetnih in srajčnih gumbov iz double-zlata, s patent. zaklepalom, 3% zlata, 1 lepo dišeče toaletno milo, 1 fino žepno toaletno zrcalo, 1 prakt. žepni nožek, 1 fin nastavek za smodke iz jantarja, 1 modern prstan za gospode s imit. druguljem, 20 kom. predmetov za dopisovanje in še 300 raznih predmetov, ki so za hišo potrebni. Vse skup za uro, ki je sama vredna tega denarja, stane 1 gld. 80 kr. Odpošlila po poštnem povzetju ali če se denar prej pošlje. (198)

Oh. Jungwirth

Krakovo št. 64.

Riziko je izključen. Za neugajajoče se vrne denar.

Talanda Ceylon-čaj

Je jednat, aromatičen, čist,

St. I v zavojčkih à K —20, K —50, K 1-25
St. 2 „ „ —24, „ —60, „ 1-50
St. 3 „ „ —32, „ —80, „ 2.—

se dobiva v vseh večjih špecerijskih trgovinah. (2593—16)